

Л. І. ФЕДУЛОВА

доктор економічних наук,
професор кафедри менеджменту
Київського національного торговельно-
економічного університету
e-mail: fedulova2010@rambler.ru

ПЕРЕДУМОВИ ТА МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УНІВЕРСИТЕТАХ

У статті виявлено та обґрунтовано основні передумови розвитку інноваційної діяльності університету та визначено напрями застосування технологічних платформ як механізм науково-технологічної кооперації вищої освіти та бізнесу в умовах інтеграції в європейський інноваційний простір.

Ключові слова: інноваційна діяльність, університет, технологічна платформа, інтеграція.

JEL Classification: I 23.

Постановка проблеми. Практика показує, що детермінантами інноваційної моделі економічного зростання країн останніми десятиліттями є перетворення інноваційного фактора в домінанту соціально-економічного розвитку; посилення ролі університетської науки як впливового інституту рівноправного партнерства в мережі соціально-економічних взаємовідносин; зростання державних видатків на розвиток науково-технологічної сфери; глобальна інтеграція й залучення в господарський оборот об'єктів інтелектуальної власності.

Із цих позицій питання здійснення реформ української економіки і підвищення її конкурентоспроможності на основі інновацій мають стратегічне значення, оскільки саме від наявності сучасного технологічного базису залежить якість соціально-економічного розвитку суспільства. Проте розроблені державні програмні документи не орієнтовані безпосередньо на інноваторів, винахідників, перспективну молодь. Зазначене вказує на необхідність

актуалізації діяльності сфери освіти, яка покликана бути джерелом формування новітнього знання, що здатне комерціалізуватися у відповідні технології й, таким чином, сприяти інноваційності економічних процесів. У цьому контексті сьогоденні зусилля держави і суспільства повинні бути спрямовані не лише на формальну підтримку, а й на збалансований розвиток освіти, науки, виробництва на основі як технологічних, так і нетехнологічних (організаційно-управлінських, маркетингових, соціальних та ін.) інновацій.

Проблема полягає в тому, що існуючий в Україні інноваційний процес протягом усього періоду її незалежності (із 1991 р.) по ланцюжку, від проведення досліджень до упровадження у виробництво, так і залишився мало-ефективним, а в умовах відтоку значної суми фінансування на військово-оборонний комплекс і зовсім «обезкровленим». Серед іншого відбувається це тому, що промисловість (бізнес-структури) й університети так і не стали партнерами в інноваційній діяльності. Причин назвати можна багато, проте, окрім загальнополітичних, заслуговують на увагу чинники організаційно-інституційні, спрямовані на формування новітньої моделі університету.

Процес модернізації економіки країни ставить перед системою освіти складні проблеми, вирішення яких здійснюється в умовах перегляду існуючих підходів. З одного боку, необхідно зберегти сильні сторони української освітньої системи, а з другого — систему освіти необхідно зробити гнучкою й адаптивною до того, щоб у нових умовах, відповідаючи на запити економіки, яка змінюється, вона зберегла свою роль як одного із провідних факторів активізації бізнес-середовища.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Місце та роль освіти в системі економічних відносин суспільства постійно знаходяться в центрі уваги дослідників та практиків. Так, питання щодо перспектив інноваційного розвитку освіти розглядають такі вчені, як С. Губарьков [1], М. Згуровський [2], І. Каленюк [3], В. Кремінь [4], В. Федоренко [5] та ін. Останніми роками популярними для вивчення як успішних практик стали роботи, присвячені новому університетському управлінню Бартона Кларка [6] і концепція «потрійної спіралі» Генрі Іцковиця [7–8] та інші [9–10]. Однак виникає необхідність у пошуку сучасних адаптаційних та інтеграційних механізмів, які б дозволили забезпечити синергетичну взаємодію вітчизняної освіти, науки та виробництва. Такий підхід вимагає розширеного визначення функцій ВНЗ в інноваційних процесах, що відбуваються в країні.

Формулювання цілей. Метою дослідження є визначення основних передумов розвитку інноваційної діяльності університету та визначення й обґрунтування напрямів застосування технологічних платформ як механізму науково-технологічної кооперації з бізнесом в умовах інтеграції в європейський інноваційний простір.

Виклад основного матеріалу. Загальна картина сьогоденного дня вітчизняної практики така: ВНЗ генерують інновації, щоб потім витратити величезні зусилля для пошуку шляхів їх впровадження в економіку (як правило, знайти ті комерційні структури, які могли б реалізувати цю новацію в інновацію). У той же час досвід передових інноваційних країн показує, що основне завдання полягає у створенні в країні таких інституціональних умов й такої інноваційної структури, за яких сектор реальної економіки був би серед ініціаторів інноваційних процесів.

У закордонній практиці роль вишів в інноваційному процесі значно виходить за рамки просто розроблювачів новацій. Інноваційним університетом вважається академічний комплекс колективного підприємництва, що динамічно й швидко адаптується до вимог зовнішнього середовища й діє в конкурентному середовищі. Це конкурентне середовище складається з вітчизняних і закордонних навчальних закладів із підготовки й підвищення кваліфікації фахівців інтелектуальної праці; наукових центрів, що створюють наукомістку продукцію; організацій, що надають освітні й консалтингові послуги. Всі ці організації в комплексі також активно формують структуру й потреби ринків, на яких працюють [11].

Слід зазначити, що уперше концепція інноваційного університету була сформульована вже згаданим нами Бартоном Кларком [6] на основі вивчення практики п'ятих європейських університетів: Warwick University (Великобританія), University of Twente (Нідерланди), University of Strathelyde (Великобританія), Chalmers University (Швеція), University of Joensuu (Фінляндія). Ці університети у 1997 р. об'єдналися в Асоціацію «Європейський консорціум інноваційних університетів». Усі учасники Асоціації вважають себе насамперед підприємницькими організаціями.

Сьогодні серед загальносвітових тенденцій, що впливають (а в умовах України ще більше будуть впливати при посиленні інтеграційних процесів із країнами ЄС) на стан розвитку системи вищої освіти й обумовлені планетарними та геополітичними факторами, слід назвати такі: глобалізація, інтернаціоналізація, регіоналізація, комерціалізація, кроскультурність, соціальна й професійна мобільність, інтеграція.

Так, нова Європейська стратегія економічного розвитку на найближчі 10 років «Європа-2020» [12] — стратегія розумного, стійкого й всеосяжного зростання — включає 7 напрямів діяльності: «Інноваційний Союз» для поліпшення умов і можливостей фінансування досліджень та інновацій; «Рух Молоді» для посилення результативності освітніх систем і сприяння залученню молодих людей на ринок праці, «План розвитку цифрових технологій у Європі» — для прискорення розвитку високошвидкісного Інтер-

нету й надання можливостей участі в загальному цифровому комерційному просторі для приватних фізичних і юридичних осіб; «Доцільне використання ресурсів у Європі» — зробити економічне зростання незалежним від ресурсів, сприяти переходу на економіку з низьким вмістом вуглецю, збільшити використання джерел поновлюваної енергії, провести модернізацію транспортно-го сектору й забезпечити розумне використання джерел енергії; «Індустріальна політика» — спрямована на глобалізацію, для поліпшення підприємницького середовища, особливо для середнього й малого бізнесу, для підтримки розвитку потужної й стійкої промислової бази для глобалізації; **«План щодо розвитку нових компетенцій і збільшення кількості робочих місць»** — здійснити модернізацію ринків праці, дати людям можливість одержувати нові знання й навички, щоб збільшити можливість працевлаштування, поліпшення співвідношення попиту та пропозиції на ринках праці, включаючи трудову мобільність; «Європейська політика проти бідності» — щоб соціальна й територіальна взаємодія була поширена на всій території й досягнення в сфері економічного розвитку та зайнятості населення допомагали знижувати рівень бідності у всьому ЄС.

Ще один важливий документ — «Горизонт 2020» [13] — науково-дослідна інноваційна програма ЄС, розрахована на 2014–2020 рр. (бюджет складає 80 млрд євро), включає три основних пріоритети, а саме: 1) генерування передових знань для зміцнення позицій Євросоюзу серед провідних наукових держав світу (*Excellent science*); 2) досягнення індустріального лідерства й підтримка бізнесу, включаючи малі й середні підприємства та інновації (*Industrial leadership*); 3) вирішення соціальних проблем (*Societal challenges*) у відповідь на виклики сучасності, визначені в стратегії «Європа-2020», за допомогою виконання усіх стадій інноваційного ланцюжка від одержання результатів досліджень до їх комерціалізації й виведення на ринок.

У цьому контексті системними викликами для України є, по-перше, серйозні внутрішні проблеми, обумовлені перманентними політичними змінами, по-друге, нові стандарти соціально-економічного розвитку в умовах реалізації економічної угоди з ЄС. Звідси, серед іншого, ключові завдання перед вищою освітою України полягають у такому: 1) пошук відповідей на виклики у стратегічному вимірі; 2) на перше місце виходять такі якісні характеристики результату навчання у виші, як актуальність набутих знань і навичок; 3) набуття відповідних компетенцій, тобто тих із них, що забезпечують конкурентоспроможність випускника; 4) при формуванні новітніх моделей вищої освіти необхідно орієнтуватися на розробку організаційних структур, створюваних за мережевим принципом; 5) посилення ролі університету як виробника інноваційної продукції.

Проте ключовим, на нашу думку, є пошук результативних інструментів вирішення проблеми ліквідації розриву між посиленням розвитком інноваційних процесів в освіті й існуючим механізмом управління інноваційними процесами в освітній системі. Значний резерв можливостей для вирішення актуальних проблем сучасної вищої освіти України прихований у системі внутрішньоуніверситетського управління. На жаль, збереження «командно-адміністративних», механістичних методів управлінської системи українського вишу, що залишилася в спадщину від радянського періоду, уже не відповідає реаліям інноваційного, динамічного суспільства, заснованого на знаннях.

За таких умов повноправними видами діяльності в університеті стають як освітня, так і науково-дослідна та інноваційна діяльність. Стосовно останньої, то в усіх розвинутих країнах *університети — найважливіше джерело інновацій*: фундаментальні й прикладні дослідження; кадри, інтелектуальна власність.

В умовах інтеграційних викликів механізм розв'язання завдання щодо підвищення статусу інноваційної діяльності в університетах повинен включати два взаємодоповнюючі напрями: 1) упровадження нових методів управління університетами, де повноправне місце буде займати науковий менеджмент; 2) спільна розробка та впровадження механізмів кооперації, інтеграції, партнерських відносин з усіма інститутами не лише національної інноваційної системи (НІС), але й європейського інноваційного простору, включаючи тріаду «освіта — наука — виробництво (бізнес)».

Результативність реалізації зазначеного механізму прогнозована, оскільки за багатьма міжнародними рейтингами потенціал української освіти та системи навчання високо оцінений міжнародними експертами. Зокрема, визнаним у світовому просторі є рівень талантів України (табл. 1).

Таблиця 1

**Рейтингові оцінки України
в Глобальному індексі талантів (витяг)¹**

Місце 5	Обов'язкова освіта
6	Тривалість обов'язкового навчання
21	Витрати на навчання (% від ВВП)
7	Витрати на навчання від рівня ВВП на душу населення

¹ Складено автором за Global Talent Index 2015. //http://hrm.ru/hrmfiles/prez_webinars/Heidrick_Struggles_Global_Talent_Report.pdf.

Закінчення табл. 1

20	Частка учнів у середній школі
32	Очікувані роки навчання
22	Освіченість дорослого населення
23	Середня кількість учнів на одного вчителя
25	Середня кількість учнів на одного викладача
Місце 10	Університетська освіта
7	Загальна кількість набору згідно з МСКО п. 5/6
58	Університети, що зайняли місце у Всесвітній вершині 500
16	Загальні витрати на вищу освіту (% від ВВП)

Зрозуміло, університет не єдине суспільне підприємство з виробництва й поширення знань. Освітні установи інших рівнів, науково-дослідні інститути, виробничі корпорації (особливо високотехнологічні компанії), органи влади, культурні установи також генерують нові знання у своїх сферах. Однак у центрі цієї діяльності стоїть університет як єдина організація, де відбувається відтворення тієї інтелектуальної еліти, що потім працює в інших галузях виробництва знань [14].

Досягнення інноваційним університетом поставлених цілей вимагає якісних змін у змісті й технології освітньої, науково-дослідної, фінансово-економічної й виробничо-господарської діяльності університету, що, природно, ставить завдання здійснення відповідних змін у системі управління ВНЗ. Під інноваційною діяльністю університету розуміється не тільки процес створення й освоєння нових знань, але й активне сприяння та управління цією діяльністю (надання інформаційних, маркетингових, консультаційних та інших послуг), а також інвестиційна діяльність у частині, що належить до інноваційного процесу. Окрім того, успішна інноваційна діяльність університету — це результат злагодженої роботи інноваційної інфраструктури, що забезпечує послідовну реалізацію етапів інноваційного циклу зі створення й просування нових продуктів і технологій на ринок, — технопарків, бізнес-інкубаторів, інноваційних технологічних центрів, центрів трансферу технологій, служб з питань захисту інтелектуальної власності, маркетингу, сертифікації й ін.

Звідси в загальній організаційній структурі управління університетом підсистема управління інноваційною діяльністю може бути представлена в такий спосіб (рис. 1). Результативність діяльності такої структури повинна оцінюватись станом розвитку трансферу технологій — комерціалізацією результатів навчальної й науково-технологічної діяльності.

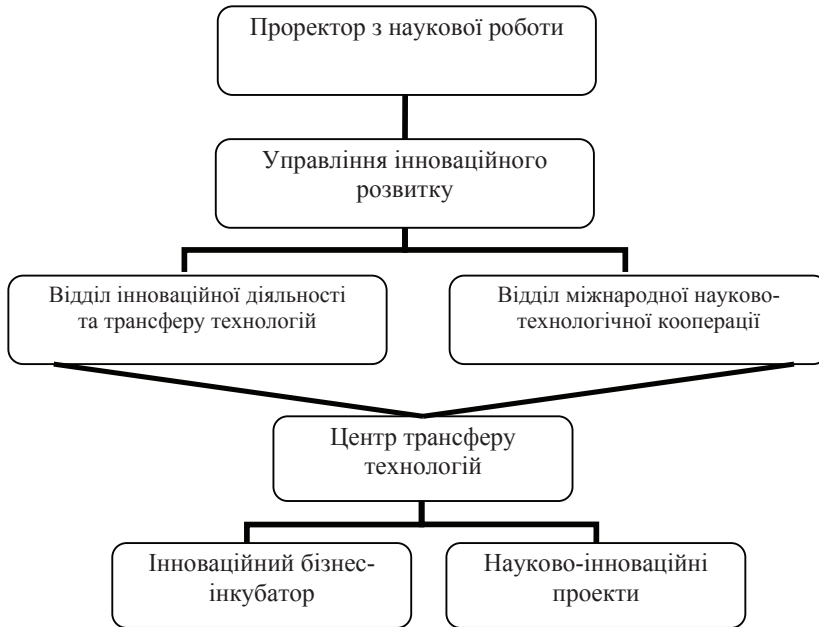

Рис. 1. Організаційна структура управління інноваційною діяльністю в університеті¹

До того ж інваріантність такого трансферу в умовах інноваційного університету може бути досить широкою: контракти на дослідження, технічні й аналітичні послуги, консультаційні послуги, ліцензійні угоди, спільні підприємства, навчальні програми, конструкторські послуги, використання унікального устаткування виробничими підприємствами, виробництво продуктів, створення нових високотехнологічних компаній (малих інноваційних підприємств). Застосування тієї чи іншої форми трансферу технологій залежить від ступеня зрілості інноваційного університету та сформованості відповідного інституційного середовища (сучасної національної інноваційної системи, адекватної міжнародним моделям).

Проте в умовах України, незважаючи на зусилля, що застосовуються державою й самими вишами у напрямі розбудови ефективної інноваційної структури, здатної швидко і якісно реалізовувати інновації, ці завдання не вирішені. Підсумковий висновок полягає в тому, що при формуванні й розвитку інноваційної інфраструктури у державних освітніх установах (університетах зокрема) виникають такі труднощі, як:

- нормативно-законодавча база у сфері науково-інноваційної діяльності недостатньо опрацьована;

¹ Розроблено автором.

- існує дефіцит фінансових коштів для проведення НДДКР;
- досить слабкою є технічна й технологічна база для виконання НДДКР і створення функціонуючих прикладів наукомісткої продукції;
- спостерігається недостатнє сприяння формуванню інноваційної інфраструктури ВНЗ;
- зараз координація дій між наукою, освітою, бізнесом і владою відсутня;
- підприємства сектору реальної економіки практично не беруть участі в навчально-науково-інноваційній діяльності.

В Україні взагалі не здійснюються, перш за все на законодавчому рівні, дії щодо створення на базі університетів малих інноваційних підприємств, інтеграція з реальним сектором економіки досить слабка. Окрім того, лобювання інтересів академічної науки, що відбувалося останніми роками, не вирішує проблему ефективної інтеграції всіх учасників інноваційних процесів. Звідси постають проблеми комерціалізації університетських технологій:

- недосконалість законодавства у сфері інноваційної діяльності й, зокрема, інтелектуальної власності: відсутня економічна сутність визначення понять «інноваційна діяльність», «інноваційне підприємство», «інноваційний продукт», «інноваційне підприємництво»; відсутній механізм формування «spin-off» компаній для ВНЗ, не розроблений механізм і процедури передачі технологій від вишів промисловим підприємствам і компаніям (зокрема, права продажу ліцензій і поступки патентних прав);
- відсутність фінансування на початковому етапі (3–5 років) інноваційної інфраструктури ВНЗ;
- вкрай низький попит на необхідність підготовки кваліфікованих кадрів для інноваційної інфраструктури;
- відсутність економічних стимулів у промислових підприємств для впровадження інноваційних технологій.

Звичайно, зазначені питання потребують вирішення на державному рівні, проте необхідним є створення відповідних передумов для ефективної комерціалізації університетських технологій і розробок у межах самих університетів, серед яких: наявність нормативно-правової бази університету в сфері інноваційної діяльності й управління інтелектуальною власністю, наявність патентно-ліцензійної політики вишу з урахуванням одержання фінансового (комерційного) результату за підвищення конкурентоспроможності результатів інтелектуальної діяльності, наявність діючої інноваційної інфраструктури.

Багато що із зазначених проблем дозволить вирішити створення такої форми співробітництва, як технологічна платформа (ТП). Головне її призна-

чення полягає в тому, щоб: а) створити майданчик для взаємодії учасників відповідного сектору економіки з відповідним університетом з метою визначення пріоритетних напрямів досліджень і розробок, тимчасових рамок і плану дій у тих стратегічно важливих сферах, де майбутнє зростання, конкурентоспроможність і стійкий розвиток залежать від науково-технологічних досягнень у середньо- й довгостроковому періоді; б) сконцентрувати фінансування досліджень і розробок у тих галузях, які є найбільш значимими для розвитку стратегічно важливих секторів економіки; при цьому ТП повинні охоплювати увесь виробничий ланцюжок і залучати до вирішення завдань розвитку органи влади й окремі регіони; 3) формувати відповіді на стратегічні технологічні виклики, які можуть зробити внесок у досягнення основних цілей економічної політики в контексті майбутньої конкурентоспроможності.

Організаційна схема загальної технологічної платформи може бути такою (рис. 2).

До основних функцій зазначеної платформи можна віднести: організацію взаємодії представників університетів та бізнесу з питань вибору пріоритетів, визначення стратегічних цілей, формування дорожньої карти науково-технологічного розвитку, а також розробку відповідних НДДКР, формування й реалізацію інноваційних проектів з їх комерціалізації; спільну розробку рекомендацій органам влади у цілому щодо вироблення погодженої державної політики в галузі функціонування технологічної платформи.

Технологічні платформи, поряд з іншими механізмами, покликані активізувати взаємодію різних суб'єктів інноваційної системи. Ідея полягає у створенні майданчику, на якому всі ключові учасники могли б зустрічатися, обговорювати основні напрями розвитку конкретного сектору економіки, виробляти загальну стратегію розвитку. Учасники технологічної платформи формулюють своє бачення розвитку цього сектору на довгострокову перспективу (на 10–15 років), вибудовують систему заходів щодо досягнення поставлених цілей, формують програму наукових досліджень. При цьому платформи існують як добровільні об'єднання зацікавлених економічних агентів, сформовані на основі ініціативи «знизу».

У контексті посилення ролі університетів у ТП, слід погодитися з джерелом [12], що «результат стратегічних рішень залежить від продуманої політики підтримки партнерства вишів і бізнес-сектору компаній, корпорацій, фірм, організацій некомерційного сектору, а також високих темпів відновлення навчальних програм, що гарантують якість освіти, яка відповідає сучасним викликам економіки й суспільства...».

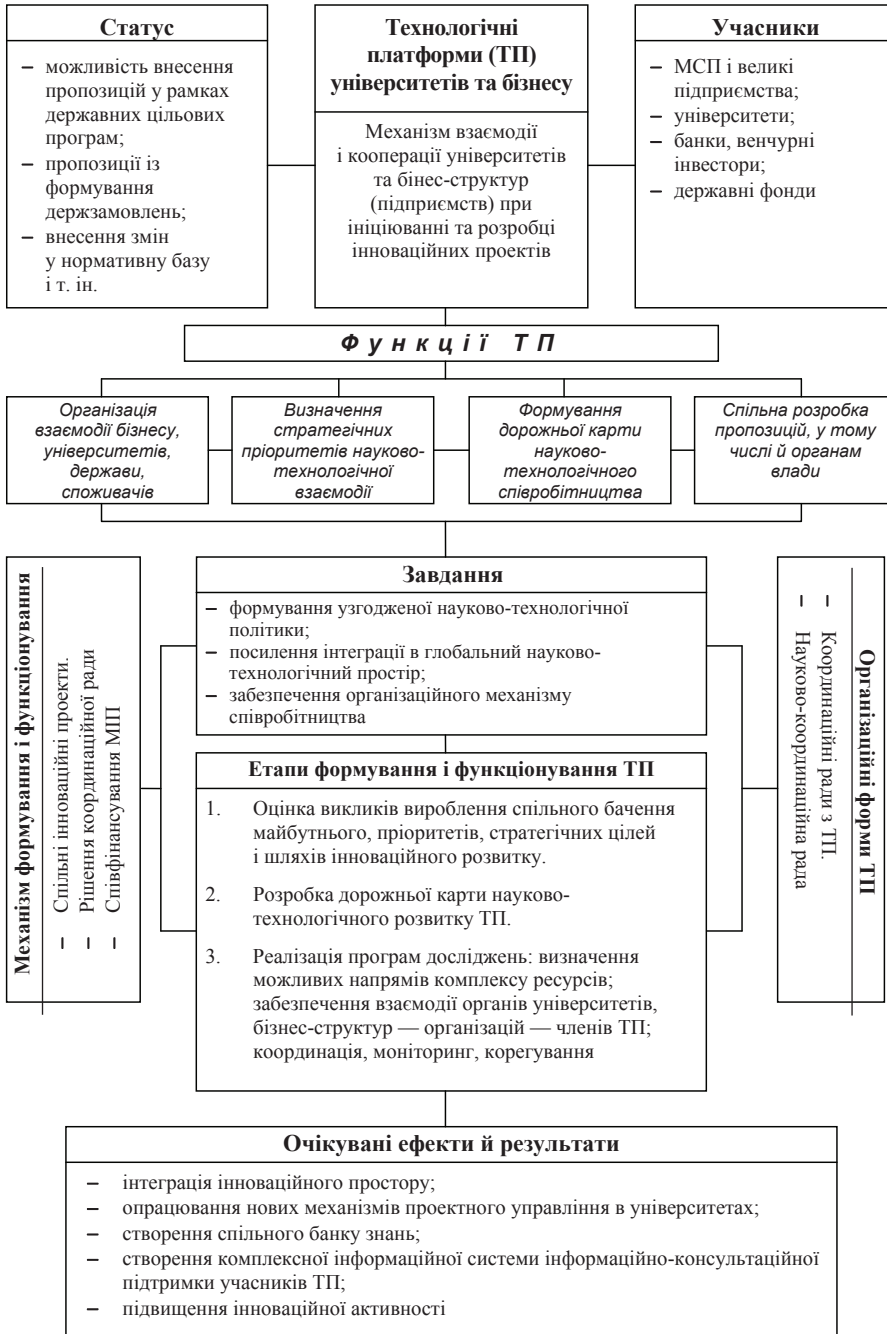

Рис. 2. Організаційна структура технологічної платформи взаємодії університету і бізнесу¹

¹ Розроблено автором.

Створення ТП повинно сприяти вирішенню таких завдань:

у частині створення інноваційного простору, що поєднає можливості корпоративних інноваційних систем, які надають стійкий системний характер інноваційному розвитку, сприяють ефективному використанню науково-технологічних розробок і винаходів ТП;

у контексті посилення інтеграції у глобальний науково-технологічний, інноваційний і освітній простір ТП завдяки єдності методичних підходів і наявності виражених пріоритетів науково-технологічного розвитку забезпечать організаційний механізм співробітництва з партнерами країн Європейського Союзу (через європейські ТП) за найбільш перспективними напрямками інноваційного розвитку;

щодо розвитку інститутів інноваційного співробітництва для одержання найбільшого ефекту від поєднання економічних інтересів, створення необхідних умов для розвитку ринків інноваційних товарів і послуг, стимулювання науково-технологічної й інноваційної активності, концентрації ресурсів для здійснення довгострокових програм співробітництва й реалізації інноваційних проектів, які мають інтеграційну складову. Отже, ТП дозволяють стимулювати науково-технологічну й інноваційну активність, а також попит на інноваційну продукцію, тим самим сприяючи розвитку ринків інноваційних товарів і послуг за рахунок формування й реалізації погодженої програми досліджень, концентрації ресурсів для здійснення довгострокових програм співробітництва й реалізації інноваційних проектів, які мають інтеграційну складову.

Функціонування й розвиток ТП принесе вигоди як бізнесу, так і університетам. Так, для університетів це:

- залучення до партнерства з промисловими підприємствами, розширення попиту на НДДКР;
- можливість бути залученими в ланцюжок створення вартості;
- розширення компетенцій, що представляють найбільшу зацікавленість: навчання, інжиніринг, дизайн, довгострокове прогнозування;
- включення малих фірм, створених університетами, у мережу субпідряду;
- формування центрів компетенцій, у тому числі на рівні інноваційних підрозділів освітніх організацій;
- формування потенціалу для реалізації складних інноваційних проектів з великою кількістю учасників та ін.

У той же час для бізнесу — це:

- формування інноваційного, стимулювання попиту на інноваційну продукцію;
- поліпшення якості підготовки кадрів з урахуванням необхідних технологічних компетенцій;
- можливості для випуску принципово нової продукції;

- розширення можливостей для вибору партнерів, відбір кращих контрагентів;
- реалізація принципів соціально-відповідального управління бізнесом та інше.

У цьому контексті в подальшому необхідно зосередити увагу на створенні сучасної мережевої системи університетської науки. Університетська наукова структура повинна являти собою так зване «цифрове виробництво». Для початку — це цифрові конструкторські бюро, де на основі інформаційних технологій одержують конструкторську модель, а потім — саме виробництво, де створюються вироби.

Підсумовуючи, слід зазначити, що побудувати ефективне інноваційне середовище в університетах у короткий термін нелегко, тому що для цього перш за все необхідно створити середовище, у якому можна буде вигідно й престижно «заробляти розумом». Має бути сформована відповідна інноваційна культура, що включає в межах університету дух динаміки, новаторства, колективної зацікавленості у підвищенні рівня проведених наукових досліджень. І, звичайно, потрібно прийняти механізми, що стимулюють розгортання в університеті повного циклу інноваційних розробок (у тому числі за рахунок створення для таких цілей спеціальних фондів), і дозволяють ефективно використовувати інструменти й інститути підтримки інновацій.

Висновки. Нова модель освіти в Україні ще не сформована, до того ж у цій ситуації у вищій школі відбувається затяжний процес переходу на інноваційну модель, що не може бути результативним без повномасштабного університетського наукового сектору, який у свою чергу вимагає дієвої системи стимулювання й підтримки.

При здійсненні нового курсу реформ в Україні постає стратегічно важливе завдання для усіх рівнів управління економічним розвитком — формування компетенцій для інноваційної діяльності, підприємництва й творчого застосування технологій з метою реалізації нового змісту інноваційної діяльності.

В умовах посилення процесу входження України в європейський простір, розвиток інноваційної діяльності повинен відбуватися за рахунок освоєння адекватних технологій і механізмів, перш за все формування технологічної платформи університету та бізнес-структур: організації ефективної взаємодії університетів й «зовнішніх гравців» — залучення інвестицій, виведення на ринок об'єктів інтелектуальної власності; мережевої взаємодії дослідників, співорганізації дослідників і різних ресурсів усередині університету (технології формування «проектних команд», захисту ОІВ, формати центрів колективного користування й ін.), що покликані активізувати взаємодію різних суб'єктів інноваційної системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Губарьков С. Управление инновационной деятельностью вузов: формирование понятийно-категориального аппарата [Электронный ресурс] // Проблемы современной экономики. – № 4 (40). – 2011. – Режим доступа: <http://www.m-economy.ru/art.php?nArtId=3879>.
2. Резніков С. Дослідницькі університети як центри інноваційного розвитку країни / С. Резніков. Інтерв'ю М. З. Згуровського // Дзеркало тижня. – 21–28 січ. (№ 2). – 2011.
3. Каленюк І. С. Університети в координатах глобального розвитку країни / І. С. Каленюк // Вища шк. – 2009. – № 8. – С. 5–11.
4. Кремінь В. Освіта: ціннісні орієнтири мережевого суспільства [Електронний ресурс] / В. Кремінь. – Режим доступа: <http://gazeta.dt.ua/article/print/EDUCATION/osvita-cinnisni-oriyentiri-merezhevo-suspilstva-.html>.
5. Федоренко В. Напрями розвитку науки в університетах в умовах інтеграційних викликів / В. Федоренко, Л. Федулова // Економіка та держава. – 2014. – № 7. – С. 6–13.
6. Clark V. R. Creating Entrepreneurial Universities: Organizational Pathways of Transformation. Issues in Higher Education / V. R. Clark. – Paris : IAU Press, Pergamon, Elsevier Science, 1998.
7. Генри Ицковиц. Тройная спираль. Университеты – предприятия – государство. Инновации в действии / Генри Ицковиц : пер. с англ. ; под ред. А. Ф. Уварова. – Томск : Изд-во Томск. гос. ун-та систем упр. и радиоэлектроники, 2010. – 238 с.
8. Смородинская Н. Тройная спираль как новая матрица экономических систем / Н. Смородинская // Инновации. – 2011. – № 4 (150). – С. 66–78.
9. Hannan A. Innovation in Higher Education: Teaching, Learning and Institutional Cultures / A. Hannan, H. Silver. – Buckingham ; Philadelphia : Society for Research into Higher Education & Open University Press, 2000. – 173 p.
10. Пудкова В. В. Развитие взаимодействия университета и власти при генерации наукоемного бизнеса / В. В. Пудкова // Инновации. – 2011. – № 4 (150). – С. 37–42.
11. Ногин В. Роль вузовской науки в ее интеграции в национальную инновационную систему [Электронный ресурс] / В. Ногин, Я. Хоменко // Инновации. Инвестиции. – № (57) УЭКС. – 9/2013. – Режим доступа: <http://www.uecs.ru/teoriya-upravleniya/item/2360-2013-09-18-08-40-39>.
12. EUROPE 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>.
13. Horizon 2020 – the Framework Programme for Research and Innovation, European Commission [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://ec.europa.eu/research/csfri/index_en.cfm.
14. Стронгин Р. Инновационный университет: новый подход к управлению / Р. Стронгин, А. Грудзинский // Вестн. Нижегород. гос. ун-та им. Н. И. Лобачевского. – 2007. – Вып. 1. – С. 11–18.

Стаття надійшла до редакції 25.11.2014

Рецензент — доктор економічних наук, професор Т. М. Камінська, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна.

Reviewer — T. M. Kaminska, Doctor of Economic Sciences, Professor, Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine.

Л. И. ФЕДУЛОВА

доктор экономических наук, профессор кафедры менеджмента Киевского национального торгово-экономического университета

**ПРЕДПОСЫЛКИ И МЕХАНИЗМЫ РАЗВИТИЯ
ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В УНИВЕРСИТЕТАХ**

В статье выявлены и обоснованы основные предпосылки развития инновационной деятельности университета и определены направления применения технологических платформ в качестве механизма научно-технической кооперации высшего образования и бизнеса в условиях интеграции в европейское инновационное пространство.

Ключевые слова: инновационная деятельность, университет, технологическая платформа, интеграция.

L. I. FEDULOVA

Doctor of economic Sciences, Professor, Professor of Department of management Kyiv national University of trade and economics

**PRE-CONDITIONS AND MECHANISMS OF DEVELOPMENT
OF INNOVATIVE ACTIVITY ARE IN UNIVERSITIES**

Problem setting. The questions of realization of reforms of the Ukrainian economy and increase of its competitiveness on the basis of innovations have a strategic value, because quality of socio-economic development of society depends exactly on the presence of modern technological base. Nevertheless, the developed state position papers are not oriented directly to inventors, perspective young people. All of it specifies on the necessity of actualization of activity of sphere of education which is called to be the source of forming of the newest knowledge, that is capable commercialization in the proper technologies and, thus, to render assistance innovations of economic processes.

Recent research and publications analysis. A place and role of education in the system of economic relations of society constantly are in a center attention of researchers and practical workers. So, a question in relation to the prospects of innovative development of education is examined by such scientists as P. Gubar'kov, M. Zgurovskiy, I. Kalenyuk, V. Fedorenko and other. Last years popular for a study as successful practices of steel works, devoted to the new university management of Bartona of Clark and conception of

«triple spiral» of Henry Itskovitsa et al. However there is a necessity for the search of modern adaptation and integration mechanisms, which would allow to provide synergetics co-operation of domestic education, science and production.

Paper objective. A research purpose is determination of basic pre-conditions of development of innovative activity of university and ground of directions of application of technological platforms as a mechanism of scientific-technological co-operation with business in the conditions of integration in European innovative space.

Paper main body. Certainly, that in the conditions of integration calls the mechanism of decision of task in relation to the increase of status of innovative activity in universities must include two directions: introduction of new methods of management universities, where a competent place will occupy a scientific management; general development and introduction of mechanisms of co-operation, integration, partner relationships with all institutes not only of the national innovative system (NIS) but also European innovative space, including a triad «education-science-production (business)».

The organizational structure of management innovative activity is developed in the general structure of management an university and it is well-proven that effectiveness of activity of such structure must be estimated by development of transfer of technologies status — commercialization of results of educational and scientifically technological to activity.

Much of the noted problems will allow to decide creation of such form of співробітництва as a technological platform (TP). Its main setting of which is in that, to create a ground for co-operation of participants of the proper sector of economy with proper by an university with the purpose of determination of priority directions of research-and-developments, temporal scopes and plan of actions in those strategically important spheres, where future growth, competitiveness and steady development, depend on scientifically technological achievements in mid- and long-term period. The organizational chart of such technological platform is developed.

Conclusions of the research. During realization of new course of reforms in Ukraine an important task appears strategically for all levels of management economic development — forming of competenses for innovative activity, enterprise and creative application of technologies with the purpose of realization of new maintenance of innovative activity.

In the conditions of strengthening of process of including of Ukraine in European space, development of innovative activity must take place due to mastering of adequate technologies and mechanisms, foremost, forming of technological platform of university and businesses: organizations of effective co-operation of universities and «external players» are bringing in of investments, leading out to the market of objects of intellectual property; network co-operation of researchers, collaboration researchers and different resources into an university (technologies of forming of «project commands», defence of OIV, formats of centers of the collective use and other), that called to activate co-operation of different subjects of the innovative system.

Short Abstract to an article
**PRE-CONDITIONS AND MECHANISMS OF DEVELOPMENT
OF INNOVATIVE ACTIVITY ARE IN UNIVERSITIES**

Abstract. In the article exposed and grounded basic pre-conditions of development of innovative activity of university and directions of application of technological platforms are certain as a mechanism of scientific-technological co-operation of higher education and business in the conditions of integration in European innovative space.

Key words: innovative activity, university, technological platform, integration.